

Balogh Iván

Zsidó öntagadás, aztán hazatalálás, majd a vég – Reitzer Béla esete

1. Reitzer Bélát felekezete akadályozta meg abban, hogy tudományos pályára lépjen, amit így kommentált: "Abból a rétegből való vagyok, melynek csak úgy van helye ezen a földön, ha pénz van, vagy nagy a mozgékonyága és kevés az etikai kényessége. Egyik feltételnek sem tudok megfelelni, elvesztem". Reitzer végül úgy oldotta meg a dilemmát, hogy – saját bevallása szerint is: érdekből – kikeresztelkedett, és egyik cikkében a korabeli német és olasz szociális gondoskodás előnyös oldalait emlegette. Közben újfajta magyarságkép jelent meg előtte mintaként, amelyet a népi mozgalom, a szociográfusok testesítenek meg. Ez menekülést ígért a Horthy-rendszer hivatalos antiszemitizmusától defenzívába szorult zsidóság fojtónak, gettószerűnek érzett miliójéből egy hitelesebb, kasztszellemtől mentesnek tűnő, átfogóbb "olvasztótégelybe". A népi mozgalom más, zsidó származású szimpatizánsaihoz (Sárközi György, Zelk Zoltán, Keszi Imre, Vas István, Pap Károly) hasonlóan Reitzer a népiek antiszemita megnyilvánulásait egyfajta, mazochisztikus szociális lelkiismeret miatt tűrhette el, amely a magyar zsidóság jogfosztottságát a numerus clausus, sőt, az első zsidótörvény ismeretében sem érezte súlyosabbnak a magyar parasztságénál.

2. ...Reitzer levele már a munkaszolgálatból, 1940-ből, Miskolc környékéről: „Az eredmény az, hogy határozottan filozemita lettem, pedig én még öreg, edzett antiszemitaéknál is nagyobb antiszemita voltam... Parasztok, munkások között az emberség és tisztességes segítőkészség ezernyi és megható jeleivel találkozunk állandóan.”

3.1943 eleje: Reitzer Dorosicsiben elpusztult.

Bányai Viktória

Liliom és Dávid-csillag: a zsidó cserkészlet változó lojalitásmintái

Az előadás arra a kérdésre keresi a választ, hogy a magyarországi zsidó cserkészcsapatok milyen lojalitásmintákat közvetítettek tagjaiknak a mozgalom 35 éve alatt, 1913 és 1948 között. A kezdeti évek nyíltan cionista ideológiája hogyan fért össze az első világháború alatti hazafias háborús szolgálatával? Milyen váltással kellett igazodnia a csapatoknak 1919 után az ellenforradalmi alapra helyezkedő, a keresztény-nemzeti országépítésbe bekapcsolódó Cserkészszövetséghez? Asszimilációs vagy disszimilációs stratégiának kell e tekintenünk a két világháború között működő zsidó cserkészcsapatokat, illetve ezek reprezentatív jelenlétét az 1933-as gödöllői cserkész világtalálkozón? Milyen hatása volt az 1941-es kizárásnak? Milyen jövőképet képviseltek a Holokauszt után újjászervezett zsidó cserkészcsapatok? A vizsgálatához a cserkészcsapatok belső sajtótermékeit és más forrásanyagát (őrsi naplók, csapatparancsok, levelezés) valamint a korabeli hírlapi forrásokat használom.

Bíró Ákos

Franci vagy Sáríka?

Az előadásban nemes krupieci Bauer Gyula ezredes világháborús magánlevelezésére alapozva szeretném bemutatni a Rosseb-bakák volt parancsnokának személyes kötődéseit a Habsburg-Lotharingiai ház uralkodóihoz, a különös tekintélytiszteletet mely a szolgálat által megkövetelt